

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7796/2025
11.06.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Бјелогрић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Дејан Бугарски, адвокат из ... ради утврђења, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3065/24 од 22.01.2025. године, у седници одржаној 11.06.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 3065/24 од 22.01.2025. године и предмет **ВРАЋА** истом суду на поновно одлучивање о жалби тужиоца.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 268/2019 од 19.06.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд утврди да је ништав уговор о поклону бр. ОПУ 681-2017 од 17.03.2017. године, закључен између тужиоца као поклонодавца и тужене као поклонопримца, солемнизован пред јавним бележником Мирјаном Симовић Алексић у ..., да се тужилац овласти да се по правном основу ове пресуде укњижи у катастарским и другим јавним књигама као власник у 1/2 дела непокретности – породичне стамбене зграде бр. 1, површине 206 м² у Новом Саду у Ул. ... бр. ..., саграђеној на к.п. бр. .. КО Нови Сад 2, као и на парцели бр. .. градско грађевинско земљиште, површине 667 м², земљиште под зградом и другим објектом површине 206 м² и земљиште уз зграду и други објекат површине 461 м², укупне површине 667 м² КО Нови Сад 2, што би тужена била дужна да призна и трпи, као и да се обавезе тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка, са законском затезном каматом, почев од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је први евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд раскине горе наведени уговор о поклону, а ставом трећим изреке, одбијен је други евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд опозове, због грубе неблагодарности тужене као поклонопримца, исти уговор о поклону. Ставом четвртим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 869.600,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж 3065/24 од 22.01.2025. године, ставом првим изреке, жалбу тужиоца усвојио и преиначио пресуду Вишег суда у Новом Саду П 268/19 од 19.06.2024. године, тако што је утврдио да је ништав уговор о поклону бр. ОПУ 681-2017 од 17.03.2017. године, закључен између тужиоца као поклонодаваца и тужене као поклонопримца, солемнизован пред јавним бележником Мирјаном Симовић Алексић у Новом Саду, па је овлашћен тужилац да се укњижи у катастарским и другим јавним књигама као власник у 1/2 дела непокретности – породичне стамбене зграде бр. 1, површине 206 м² у Новом Саду, у Ул. ... бр. ..., саграђеној на к.п. бр. .. КО Нови Сад 2, као и на парцели бр. .. градско грађевинско земљиште, површине 667 м², земљиште под зградом и другим објектом површине 206 м² и земљиште уз зграду и други објекат површине 461 м², укупне површине 667 м² КО Нови Сад 2, што је тужена дужна да призна и трпи, а тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.049.350,00 динара, са законском затезном каматом, почев од извршности пресуде до исплате. У преосталом делу наведена пресуда је укинута. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 266.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужилац је доставио одговор на ревизију тужене.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 10/23), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), па је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепену поступку, између парничних странака закључен је уговор о поклону 17.03.2017. године, којим је тужилац, као поклонодавац, половину непокретности своје посебне имовине – породичну стамбену зграду у Новом Саду, површине 206 м² са земљиштем испод зграде и земљиштем уз зграду и други објекат, површине 667 м², укупне вредности на дан закључења уговора 319.500,00 евра, поклатио туженој за време трајања њиховог брака. Након закључења тог уговора, током 2018. године, између парничних странака је дошло до неслагања јер је тужена била незадовољна заједничким животом у Србији, па је намеравала да се врати у Русију. У том периоду, парничне странке су се, заједно са мал. дететом преселиле у Русију, у домаћинство родитеља тужене, а убрзо након тога тужена је против тужиоца поднела тужбу за развод брака. Брак парничних странака разведен је 17.01.2019. године, а заједничко мал. дете поверено је мајци ради самосталног вршења родитељског права. Током брака парничне странке нису стекле заједничку имовину, јер нису радили нити остваривали приходе, док су им средства за живот обезбеђивали родитељи. Родитељи тужене су парничним странкама слали новац

из Русије, како за потребе свакодневног живота, тако и у циљу помоћи покретања породичног посла.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца, како главни, тако и оба евентуална, одбио, применом одредбе члана 190. Породичног закона, налазећи да нису испуњени услови за враћање поклона, јер би за тужену то била очигледна неправда имајући у виду да су њени родитељи уложили велика новчана средства у заједнички живот парничних странака. По оцени првостепеног суда, у конкретном случају не постоји груба неблагодарност тужене према тужиоцу, која би представљала разлог за опозив оспореног уговора о поклону, пошто несугласице између парничних странака око виђања заједничке мал. кћерке и одржавања непокретности у Ул. ... бр. .. у Новом Саду, нема обележја велике и грубе неблагодарности. У погледу мотива за закључење предметног уговора о поклону, првостепени суд је прихватио, као животан, логичан и уверљив исказ тужене о томе да јој је тужилац 1/2 дела предметне непокретности поконио из захвалности према њеним родитељима који су финансирани њихов заједнички живот и изградњу хладњаче, док исказ тужиоца, у делу којим је навео да је половину непокретности која је предмет уговора о поклону туженој поконио из чисте љубави, верујући у трајност њихове породичне заједнице и да би се она осећала "као код своје куће", суд није прихватио, налазећи да је у том делу усмерен на постизање успеха у спору.

Другостепени суд је преиначењем првостепене пресуде усвојио основни тужбени захтев тужиоца и утврдио да је предметни уговор о поклону ништав, јер намера, као разлог обавезивања поклонодавца, представља најбитнији елемент уговора о поклону, па код ове врсте уговора мотив улази у појам основа (каузе). По оцени другостепеног суда, развод брака који је уследио након закључења спорног уговора има значај отпалог основа за његово закључење, што предметни уговор чини ништавим, према одредби члана 52. Закона о облигационим односима. Другостепени суд закључује да је спорни уговор, без сумње, закључен, с обзиром на својство тужене као поклонопримца, а то је својство супруге. Управо је та околност, према садржини спорног уговора, код тужиоца створила побуду да туженој, као својој супрузи, из љубави учини поклон и на тај начин, према њој, искаже своју наклоност, а то је његов унутрашњи мотив, па, по схватању другостепеног суда, нема ослонаца у чињеничном стању суда за другачији закључак пошто својство тужене, као поклонопримца, спорни уговор чини посебним у погледу његовог опстанка у правном промету, с обзиром на каснији развод брака. У преосталом делу, другостепени суд је првостепену пресуду укинуо, јер није било основа да одлучује о другом и трећем захтеву, с обзиром да је, преиначењем, први тужбени захтев тужиоца усвојен.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужене указује да је другостепени суд, преиначењем првостепене пресуде, утврдио другачије чињенично стање од оног које је утврђено првостепеном пресудом, у погледу мотива за закључење предметног уговора о поклону, у смислу одредбе члана 52. Закона о облигационим односима. Таквим поступањем, другостепени суд је учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1., у вези члана 394. став 1. тачка 1. и 383. став 3. Закона о парничном поступку.

Одредбом члана 383. став 3. Закона о парничном поступку, прописано је да ако веће другостепеног суда нађе да је ради правилног утврђења чињеничног стања

потребно да се пред другостепеним судом понове већ изведени докази или докази чије је извођење одбио првостепени суд, може да закаже расправу пред другостепеним судом. На основу одредбе члана 4. став 1. истог Закона, суд одлучује о тужбеном захтеву по правилу на основу усменог, непосредног и јавног расправљања, ако овим Законом није другачије прописано. На основу одредбе члана 394. став 1. тачка 1. Закона о парничном поступку, другостепени суд ће пресудом да преиначи првостепену пресуду ако на основу расправе утврди другачије чињенично стање него што је оно у првостепеној пресуди.

У конкретном случају, другостепени суд је није имао могућност да, без отварања расправе, утврди другачије чињенично стање од оног које је утврђено у првостепеној пресуди и да преиначи првостепену пресуду тако што је другачије ценио исказе парничних странака у погледу мотива за закључење предметног уговора о поклону. С тим у вези првостепени суд је прихватио као животан, логичан и уверљив исказ тужене у делу у ком је навела да јој је тужилац уговором о поклону поклатио 1/2 дела предметне непокретности из захвалности према њеним родитељима који су финансирани њихов заједнички живот и изградњу хладњаче, док исказ тужиоца у делу у ком је навео да је половину непокретности која је предмет уговора о поклону поклатио туженој из чисте љубави, верујући у трајност њихове брачне заједнице и да би се тужена осећала "као код своје куће", није прихватио, налазећи да је, у овом делу, усмерен на постизање успеха у спору. Супротно том закључку првостепеног суда, другостепени суд је закључио да је спорни уговор, без сумње, закључен с обзиром на својство тужене као поклатопримца, а то је својство супруге и да је управо та околност код тужиоца створила побуду да туженој, као својој супрузи, из љубави учини поклон и на тај начин према њој искаже своју наклоност.

Уговор о поклону није регулисан одредбама Закона о облигационим односима, па се у односу на њега примењују правила из параграфа 561. Српског грађанског законика, на основу Закона о неважности правних прописа донетих пре 06.04.1941. године и за време непријатељске окупације. За пуноважност овог уговора битно је да постоји споразум између поклатодавца и поклатопримца о предмету поклата и воља да се тај предмет поклати, односно прими као поклон. Карактеристика овог уговора је у томе што постоји бесплатност поклатњања, односно што поклатодавац, извршењем поклата, не добија право на противчинидбу и што такву чинидбу извршава добровољно. Битни елементи уговора о поклону су предмет и намера – воља да се поклон учини, а побуда за закључење уговора улази у његов основ. Ако се побуда није остварила, следи да је уговор остао без основа, па је ништав у смислу одредбе члана 52. Закона о облигационим односима. Због тога је, у конкретном случају, нужно утврђење побуда због којих је тужилац туженој поклатио удео у предметној кући. С тим у вези, првостепени суд је, након што је саслушао парничне странке и сведоке, прихватио исказ тужене да је мотив за закључење предметног уговора о поклону тужиочева захвалност према њеним родитељима који су финансирали њихов заједнички живот и пословну делатност. Другостепени суд није био у могућности да, без отварања расправе и поновног извођења доказа утврди другачије чињенично стање од оног које је утврђено у првостепеној пресуди и да преиначи првостепену пресуду другачијом оценом исказа парничних странака и сведока у погледу мотива за закључење предметног уговора о поклону, тако што је поклатио веру тужиоцу, чијем исказу првостепени суд није поклатио веру, налазећи да је, у том делу, усмерен на постизање успеха у спору.

Пошто другостепени суд није одржао расправу на којој би, након извођења доказа саслушањем странака и сведока, у смислу одредбе члана 394. тачка 1. Закона о парничном поступку, утврдио другачије чињенично стање од оног у првостепеној пресуди, то се правилност примене материјалног права не може да испита.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка јер зависи од његовог исхода, у смислу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку, другостепени суд ће отклонити указану битну повреду одредаба парничног поступка, тако што ће ценити жалбене наводе тужиоца и одлучити да ли је, ради правилног и потпуног утврђења чињеничног стања и другачије оцене изведених доказа, потребно да одржи расправу ради одлучивања о основаности изјављене жалбе.

На основу одредбе члана 415. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**